ID-DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Id-Dipartiment tat-Tmexxija tal-Kurrikulu
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

Kompetenzi Ewlenin

L-Eżamijiet Annwali għall-Iskejjel Sekondarji 2015

IR-RABA' SENA	IL-MALTI (Il-Qari u l-Kitba)	IL-ĦIN: Siegħa u nofs

L-isem u l-kunjom: ______________________________ **Il-klassi:** ____________

Għall-istudent/a:

1. **Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub/a.**
2. **L-ortografija, il-punteġġjatura, is-sintassi, l-ideat u l-preżentazzjoni tajbin jgħinuk tikseb riżultati aħjar.**

Għall-għalliema:

Il-MARKI			
	It-Taħdit u s-Smigħ	10	
	Il-Qari	10	
	Il-Kitba	10	
	Il-Letteratura	10	
	Il-Proġett	10	
	Il-Fehim mis-Smigħ	10	
	Il-Qari u l-Kitba	40	
	IT-TOTAL	100	

Taqsima	A(i)	A(ii)	B(i)	B(ii)	Ċ	D	TOTAL
Marka	5	5	6	4	5	15	40
Marka tal-Istudent/a							

Kummenti:

____

____

____

A. Fehim it-Test	(10 MARKI)

Aqra s-silta li ġejja u wieġeb il-mistoqsijiet wara.

Il-Furbani

Żmien twil ilu l-bdiewa Maltin u Għawdxin kellhom biża' kbir mill-furbani. Il-kelma "furbani" tfisser ħallelin tal-baħar. Dawn kienu jiġu fuq xwieni ħfief bħar-riħ, jinżlu għal għarrieda, u jaħbtu għad-djar u l-irziezet li jsibu viċin ix-xtut. Ma kienu juru ħniena ta' xejn. Kienu jisirqu u jaħtfu kulma jsibu – nies, bhejjem, raba' u erħilhom iġorru kollox lejn il-vapuri tagħhom sorġuti fix-xatt. ***(par.1)***

Il-gżejjer tagħna huma mimlija bi stejjer tal-furbani. Dawn il-furbani ġieli kienu jkunu baħrin Sqallin. Imma fil-biċċa l-kbira tagħhom kienu jkunu furbani Torok jew Għarab mill-Barbarija. Jingħad li darba fost l-oħrajn, il-mexxej tat-Torok Dragut attakka lil Għawdex u ġarr lil kull min sab fi triqtu lejn ix-xwieni Torok bħala lsir. L-irġiel kienu jitfgħuhom jaqdfu fix-xwieni filwaqt li lin-nisa u lit-tfal kienu jbigħuhom bħala qaddejja, Alla biss jaf fejn. Drabi oħra, il-furbani kienu jinżlu l-art, jieħdu l-ilma u l-uċuħ tar-raba', u jisparixxu mingħajr ma jagħmlu storbju ta' xejn, l-istess kif ikunu ġew. ***(par.2)***

Is-suldati tad-Dejma kienu dejjem għassa tagħhom, u mhux l-ewwel darba li qabduhom taħt idejhom. Imma dak iż-żmien it-trasport kien batut u sakemm jaslu tad-Dejma, il-furbani jkunu ħarbu. F'nofs is-seklu sittax, il-Granmastru De Redin bena minn butu erbatax-il torri biex iħares ix-xtut Maltin mill-attakki tal-furbani. ***(par.3)***

(Addattata minn *Aktar tagħrif*, p.68 ta' Victor Fenech meħuda mill-ktieb *Leġġendi minn Malta u Għawdex*, 2004)

___ 5 marki

i. Wieġeb il-mistoqsijiet fuq li għadek kemm qrajt.

1. Żmien twil ilu minn min kienu jibżgħu l-bdiewa Maltin u Għawdxin? ***(par.1)***

____

____(marka)

2. Xi tfisser il-kelma "furbani"? ***(par.1)***

____

____(marka)

3. Biex kienu jivvjaġġaw lejn Malta l-furbani? ***(par.1)***

____

____(marka)

4. Għal xiex kienu jaħbtu l-furbani meta jinżlu l-art? ***(par.1)***

____

____(marka)

5. Semmi żewġ affarijiet li kienu jisirqu l-furbani meta jinżlu fuq l-art. ***(par.1)***

____

____(marka)

___ 5 marki

ii. Għid jekk hux <u>VERU</u> jew <u>FALZ</u>.

1.	Fil-biċċa l-kbira tagħhom, il-furbani kienu jkunu mill-Indja u t-Turkija. ***(par.2)***	VERU	FALZ
2.	Wieħed mill-mexxejja tal-furbani Torok kien Dragut. ***(par.2)***	VERU	FALZ
3.	Darba fost l-oħrajn, il-mexxej tat-Torok attakka lil Malta u ġarr lil kull min sab fi triqtu. ***(par.2)***	VERU	FALZ
4.	L-irġiel ħafna drabi kienu jinbiegħu bħala lsiera u n-nisa u t-tfal kienu jitħallew jaqdfu fix-xwieni. ***(par.2)***	VERU	FALZ
5.	Il-Granmastru De Redin kien bena minn butu numru ta' torrijiet biex jipproteġu l-gżejjer Maltin. ***(par.3)***	VERU	FALZ

B. Il-Grammatika	**(10 MARKI)**

i. Imla l-ispazju f'Kolonna B skont l-informazzjoni f'Kolonna A.

___ **6 marki**

	Kolonna A	***Kolonna B***
1.	"Jien **nikteb** ittra lil sieħbi." Aħna x'nagħmlu?	Aħna __________ ittra lil sħabna.
2.	"Illum **niftaħ** il-bieb bil-mod." Ilbieraħ x'għamilt?	Ilbieraħ __________ il-bieb bil-mod.
3.	It-tfal **ma telqux** lejn id-dar. Mark għamel bħalhom.	Mela anke Mark ______________ lejn id-dar.
4.	Minn "**ġelat**" ngħidu "**ġelaterija**".	Minn "**pastizz**" ngħidu "_______________".
5.	Ikteb din is-sentenza bis-sinjali tal-punteġġjatura meħtieġa: "*danjel ix-xiħ ta' ħdejna fetaħ il-bieb il-qadim bi tbatija kbira*"	

ii. Ibni erba' sentenzi billi tuża l-kartini ta' hawn taħt. Kull kartina tista' tintuża darba biss. Is-sentenzi li tibni jridu jagħmlu sens. Tinsiex li kull sentenza tibda b'ittra kapitali u tispiċċa bil-punt. Imxi bħall-eżempju.

___ **4 marki**

0.	Il-kompjuter	inħaraq	bis-sajjetta.
1.			
2.			
3.			
4.			

ir-raġel | ilbieraħ | Il-kelb | qlajna | il-kompjuter ✔

fil-Milied | ħataf | lil ommi

inħaraq ✔ | żort | r-rigali

l-annimali | Katrina | tħobb | bis-sajjetta ✔

Ċ. Il-Kitba l-Qasira

___ 5 marki

Fit-23 ta' Novembru 2014 li għadda saret il-ġirja tal-President sabiex jinġabru l-flus għall-*Community Chest Fund*. Bosta kienu dawk in-nies li ħadu sehem f'din l-attività. Ikteb rapport ta' madwar 50 u 70 kelma dwar dan l-avveniment. Hawn taħt għandek xi mistoqsijiet li jistgħu jgħinuk biex tikteb dan ir-rapport. Tinsiex tagħti titlu lir-rapport tiegħek:

- *Meta sar dan l-avveniment?*
- *Min organizzah?*
- *Kemm ħadu sehem nies fil-ġirja?*
- *Kemm inġabru flus?*
- *Minn fejn bdiet il-ġirja u fejn intemmet?*
- *Kulħadd kellu bilfors jiġri jew kien hemm min mexa minflok?*

agħti titlu

___

___

___

___

___

___

___

___

___

___

D. Il-Komponiment

___
15-il marka

Ikteb madwar 150 u 180 kelma fuq WIEĦED minn dawn is-suġġetti u wieġeb fuq karti 7 u 8.

(13-il marka)

1. Taqbel li s-subien u l-bniet għandhom imorru fl-istess skola fis-sekondarja? Għaliex?
2. "Kienet ġurnata xemxija u sabiħa." Kompli din l-istorja.
3. Iddeskrivi żewġ persuni li tant tammirahom f'ħajtek. X'jogħġbok fihom?
4. Dakinhar li tlift iċ-ċurkett li tani missieri qabel ma miet.

Uża dan l-ispazju biex tagħmel il-pjan tal-komponiment tiegħek. **(2 marki)**

niżżel it- titlu

Tmiem il-Karta